

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 21.

V Ljubljani, v sredo 16. marca 1898.

Letnik III.

„Slovenski List“ izhaja v sredo in soboto. **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 5 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, **Gradišče št. 15**. Uradne ure od 10. do 12. dopoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Poslanec Hribar pred volilci.

Zadnje nedeljo je bil napravil poslanec in župan Ivan Hribar shod volicev v „Narodnem Domu“ v Ljubljani. Shod je bil važen zaradi tega, ker je na njem tudi narodna stranka priznala potrebo sprave med Slovenci in poslancu Hribarju izrekla popolno zaupanje. Ne dvomimo, da bodo nekatere izjave g. Hribarja z zadovoljstvom vzeli na znanje tudi naši somišljeniki.

Govornik je najprej podal zgodovinsko sličico o kranjskih zvezah z Nemci. Že l. 1884. je mej narodno stranko in mej nemškimi poslanci nastalo nekako razmerje, vsled katerega so se morala v ozadje postavljati narodna vprašanja, ker se je povdarjalo, da to zahteva realna politika. Vsled tega je ostalo do l. 1890. vsako leto v proračunu znanih 600 gld. za poduk nemščine v ljudskih šolah. Leta 1889. se je pa napravilo nekako soglasje med Nemci in katoliško stranko, zato se niso mogli narediti v Ljubljani samo-slovenski ulični napisi in v narodnih vprašanjih se sploh ni dalo ničesar doseči. L. 1895. so bile nove volitve v deželni zbor. Z brezobzirno agitacijo je dobila katoliško-narodna stranka 16 poslancev, napredno-narodna pa samo 9. Tajna zveza mej Nemci in klerikalci je trajala še dalje in prepričana je bila nam nasprotna stranka, da nas s pomočjo te zveze popolnoma uniči. Če smo hoteli, da se ne zatre svobodna misel v naši deželi, da rešimo višjo dekliško šolo in gledališče, morali smo iskati pomoči pri Nemcih. Krvavečega srca sem že lani na shodu govoril o tej naši dotiki z Nemci. Važna narodna vprašanja smo vsled jarma, ki smo si ga naložili po dogovorih z Nemci, morali zapostavljati.

Razmere so se spremenile. Pri dopolnilnih volitvah je dobila napredno-narodna stranka dva glasova, tako da ima sedaj 11 poslancev, katoliško-narodna stranka je pa dva poslanca izgubila in jih šteje 14. V nasprotni stranki je vsled tega

prodrlo prepričanje, da zavedno meščanstvo ne da zatreti napredka. Od tod izvira klic po spravi.

Sprava se je dovršila v tem zasedanju. Zato je to zasedanje bilo najvažnejše, odkar sem jaz poslanec. Naravno je, da je narodna stranka prvi klic po spravi z veseljem pozdravila. V narodni stranki ni nikogar, ki bi ne bil odločno za spravo mej Slovenci, naj nekateri časniki pišejo, kar hočejo. Sprava je bila potrebna. Razni pojavi so nas opominjali, da naj se varujemo zveze z Nemci, ki nam strežejo po življenju. Nemci so se združili na boj proti Slovanom in iščejo, kako bi nas zatrli. Saj vidimo, kako se godi Slovincem na periferiji. Kaj je tedaj naravnejše, kakor da se branimo Slovani složno?

Še ko smo bili mi v dogovorih z Nemci, smo čutili, da nemška stranka nam ne more biti prijateljska. Brat z bratom lahko skrbi za hišo, ki je v našem slučaju slovenska domovina, sosed pa ne more biti nikdar tako dober prijatelj, kakor brat. Ker Nemci vedo, da nam na Kranjskem v direktnem boju ne morejo blizu, pa hočejo doseči po skrivnih petih svoje smotre, namreč vzeti nam ljubezen do rodnega jezika in našega naroda. Zato ponujajo zvezo zdaj jedni, zdaj drugi narodni stranki.

Pozabivši to, kar je bilo, združili smo se vsi slovenski poslanci na obrambo za narodnost in lepo našo domovino. V tem morata biti obe slovenski stranki složni in sta bili složni že v zadnjem zasedanju. Obe stranki pa ohranita svoja načela.

Oglasili smo se v minolem zasedanju za pravice slovenskega dijaštva in zahtevali od vlade, naj jih štiti pred nemškim nasilstvom. Lepo je bilo videti, ko je zbornica dotični moj predlog vsprejela s slovenskimi glasovi, nemški poslanci so pa glasovali proti predlogu. Naj so Nemci še takó pripovedovali, da je treba soglasnega sklepa, mi smo bili vendar prepričani, da so hoteli prepričati soglasje obeh narodnih

strank. Slovensko soglasje, ki se je doseglo pri tej priliki, je veliko več vredno, kakor soglasje cele zbornice, ker je slovensko soglasje dokaz, da zahteva dotično stvar slovenski narod. Sicer pa vemo, da, če Nemci glasujejo za kak predlog, dotični predlog gotovo ni Slovincem v korist.

Zveza narodnih strank omogočuje najbolj realno politiko, politiko vspehov, kakor kaže razprava o vseučilišču v Ljubljani. Po naročilu kluba poslancev narodne stranke in dogovorno z vsemi slovenskimi poslanci je g. dr. Majaron predlagal ustanovitev vseučilišča. Slovenski poslanci so se postavili ne realna tla. Ko so Nemci videli, da smo dali vladi realno podlago, ko smo dovolili četrt milijona gld. za vseučilišče v Ljubljani in tako omogočili ta važni zavod, so glasovali proti predlogu. Nemci so rekli, da je vlade dolžnost, ustanoviti vseučilišče, a njih besede niso prihajale iz srca. Mi smo pa vedeli, da je treba tudi nam žrtvovati, če hočemo kaj doseči, ker je vlada še celo za gimnazijo v Kranju tirjala tako ogromne žrtve. Državni poslanci bodo imeli sedaj dovolj zaslonbe za svoje zahteve. Slovensko vseučilišče v Ljubljani bomo dobili, zbirala se bode tu mladina iz vseh slovenskih pokrajin in mesto Ljubljana pridobi ne le po imenu, ampak tudi gmotno.

Že l. 1889. sem stavil predlog v dež. zboru, da naj se ustanovi deželna hipotečna banka. Vsi slovenski poslanci so mi predlog podpisali, a čez noč so se klerikalci skesali, pregovoril jih je nekdo, ki predloga ni bil podpisal. Nemcem in kranjski hranilnici na ljubo so bili drugi dan proti predlogu. Druge dežele so se precej poprijele te misli, in tako imajo razen Bukovine in Kranjske že vse dežele svoje hipotečne banke. Sprava je omogočila, da se bode prihodnje leto taka banka ustanovila tudi pri nas, ker se je naročilo deželnemu odboru, da naj do prihodnjega zasedanja potrebno pripravi.

Pred petdesetimi leti.

(Konec.)

Kaj bomo Slovenci Cesarja prosili?

1. Da politiško razkrojeni narod Slovincov na Kranjskim, Štajerskim, Primorskim in Korškim kakor eden narod, se tudi v eno kraljestvo z imenam Slovenija sklene, in da ima zase svoj zbor.

(Nato sledi za vsako teh treh točk v listini obširno utemeljevanje.)

2. Da ima Slovenski jezik v tem Slovenskim Kraljestvu popolnoma tiste pravice, katere ima nemški jezik v nemških, in laški v laških deželah; da tedaj Slovenski jezik v šole in v kanclije vpeljemo, kadar hočemo, in kakor hočemo.

3. Mi čisto Slovenski narod pri nemškemu zboru nočemo biti namésvani; le tiste postave nas bodo vezale, katere bodo naš milostljivi Cesar z našimi poročniki nam dal; ker smo prepričani, da Nemcov namen je, Avstrijo razkrušiti, mi pak hočemo Avstrije obstoj do zadnje srage kervi varvati.

Slovenski odbor na Dunaju 1848.

Slavjanski poročniki (poslanci) na Dunaju

svójim brátam Slovincem na Krajnském, Primórskim, Štajerskim in Koróškim.

Mili bratji!

Bodite serčno pozdrávljeni od Vaših bratov Čehov, Horvátov, Slavoncov in Dalmatíncov, ktorí smo se vsi o enim času po sréčnimu naključju na Dunaju združili, željé svojih rojákov cesárskému prestólu razložiti; bodíte prepričani, dá ljubezen do slavjanskih rojákov v naših sercáh se né móгла zatréti, ako ravno so nas krive osode nemšlih časov že tako zgodaj razkrópile, in skóz dolge stolétja lóčene deržále. Dolgo je težil Vas, kakor nas, terdi jarm brezserčnih náprávn nam národnost vzéti; náprávn, zavoljò kterih se je bilo pri Vás téga žalostniga následka tóliko bolj báti, ko so jim mnóge zvonájne okólsne prilóžnost dajále. To nemilo, zatirávno vladárstvo je zdáj v prah tréšeno. Brezkónčna dobróta nášiga vladárja je z darílam „ustave“ jekléne veríge vse v nemšk jarm vprežjóciga pisárstva razkrušila, in sovražne zadržke, ktorí so se védno vikšimu izobraženju národnosti vpérali, odrínila. Pred očmi nam zdáj leží planáva, na ktorí móramo vsi slavjanski brátji avstrijanskiga ce-

sarstva združeni in vzajemno délati, in napredovátí. Časi, v kterih živimo so velíko zapopadni, in zgódba zgódbó prehití, které vse néso ravno pripravne, véz avstrijanskih deržáv pritégniti, in pritérditi. V tákih okólsnah je za vgotóvlenie prestóla perva potreba se zavésti in zjedíniti.

Bratji! rečémo zavéstje na témelju národnosti, kér ljudstvo, kéro se svóje národnosti ne zavé, je brezvoljno oróduje in sužni drúgiga, k junáškimu činu nikdar pripravno. Slobóda in národnost sta védno sklénene, in kér ena oslabi, se zgodi v druge kvar. Le v národnosti je ljudstvo slobóдно, národnost je ravna in sama pot k slávnimu činu. Ljudstvo, kéro si pusti národnost vzéti, je sužni vsmílenja vrédni, zakáj, ono pomága k zatíranju lastne kervi. Bratji, ohránite tedáj ta dragoceni zaklad, očistite ga od tujih plév, které so ga po protivnih osóдах pretečénih časov otemnéle, nujte in povzdígnite ga zópet k nekájnimu blésku iz lastne moči, iz lástniga víra! Nastrán z práznim prepíram in sovražnim rozpértjam deželá; objemíte se brátovsko vsi Slovinci od slavjanskih brégov Jádrie do bistré Dráve, stáвите si v míslíh in sercích Sloveníu, kéro polítika króji! Prinesíte Vaše próšne k velícastnemu prestólu, dá Vám tudi polítika Sloveníu spozná; svétu skázana milo-

Tudi razširjenje slovenskega učnega jezika na gimnaziji se bo doseglo po slovenski zvezi. Deželni zbor je sprejel resolucijo, ki bo one-mogočila nadaljno zavlačevanje te zadeve v de-želnem šolskem svetu.

Narodna stranka ne bode zapustila svo- bodne misli in svobodne vede, ki jemlje celo Bogu luč izpod neba. V katoliško-narodni stranki bi pa morebiti še danes nekateri radi v ječo zaprli Galileja (in Galilejca morebiti nekateri naprednjaki! — Opomba stavčeva). Mi ščitimo narodno misel in svobodno vedo, a dali smo si besedo z drugo stranko, da drug drugemu ne bomo jemali nazorov, v narodnih vprašanjih pa bomo povsod složno postopali.

Ko je bil pred nekaj leti ministerski pred- sednik grof Badeni v Ljubljani in sva se mu poklonila s podžupanom dr. vit. Bleiweisom, nama je rekel: „No, vi dobro izhajate z Nemci, z drugo slovensko stranko ste si pa v laseh. Vesta, gospoda, za vlado je to dobro, za slovenski narod je pa slabo. Če je mo- goče, zvežite se s klerikalci!“ Možu so besede prišle iz srca, prepričan je bil, da je za slo- venski narod največje zlo, ako slovenski poslanci niso jedini. Prepričan sem tudi jaz, da je Badeni res hotel pomagati Slovanstvu. Zdaj smo vsi prišli do prepričanja, da je Badeni pravo svetoval.

V deželnem zboru se je dalje doseglo po- višanje učiteljskih plač in zlasti sem se jaz zavzel za priboljšek ljubljanskemu učiteljstvu. Storil se je tudi važen korak za potrebno osu- ševanje ljubljanskega barja. Ne bodeta pretekli dve leti in barje se bode začelo osuševati.

Minolo zasedanje je bilo tedaj najvažnejše in najplemenitejše. Izrekam željo, da bi slovenski poslanci, ki so se enkrat našli, tudi složno na- prej delovali, kakor letos, v blagor domovine in v največjo korist bele Ljubljane.

Poročilu je sledilo živahno ploskanje in dobro-klici. — G. Rohrmann se je v imenu volilcev zahvalil za izvrstno poročilo in pred- lagal, da se g. poslancu Hribarju izreče za- hvala in popolno zaupanje. Predlog se je vsprejel.

Izvirni dopisi.

Z dežele, 13. marca. — V „Slov. Narodu“ od petka čitamo pod poglavjem „Kranjskemu plemstvu v predvar“ toliko bedastega hvali- sanja nemških plemenitašev oziroma veleposest- nikov, da mora vsak pametni človek misliti, da je dotični člankar ali bledele, ko je svoj spis pisal, ali pa, da je imel namen nemško stranko v kranjskem deželnem zboru nekoliko — pot-

lažiti radi pretrgane „zveze“. Že način, kako je pričel svoj spis, nam podaja obilo presenečenja. „Grof Barbo, inteligenčen (to se pravi: v psovkah izvežban), simpatičen, mlad mož je v zadnjem zasedanju kranjskega deželnega zbora izjavil — in to v imenu veleposestnikov kranjskih — da veleposestniki nikdar ne bodo sovražniki slo- venskega naroda, da so bili njihovi predniki (menda tudi praočetje Žvegelj-evi!!) voditelji nje govori v vojnah prejšnjih stoletij in voditelji v mirnih časih, da so rasli s tem ljudstvom in da njegova sreča ali nesreča tudi nje zadeva.“ Vsak pametni človek bode vedel, da so vse te besede od prve do zadnje lažnjive in hinavske, katerim more le otrok verjeti, in vender se drzne do- pisnik „Narodov“ pisati: „Jemljemo to izjavo na znanje . . . Verjamemo, da grof Barbo tudi res tako misli, tako čuti, kakor je govoril. On pri- haja iz novejših šole (kaka je ta? menda nemško- nacionalna?) in podedoval je po očetu nekaj žil, ki se nahajajo v človeku v oni partiji, kjer je domočitstvo, domoljubje, rodoljubje doma. Ž njim se da izhajati, ž njim se da govoriti . . . Vkljub ‚spravi‘ se moramo, da se grofove besede ne pozabijo, z istimi baviti.“

Dopisnik dokazuje nadalje na dolgo in ši- roko, da so bili plemenitaši res voditelji našega naroda v prejšnjih stoletjih in da so torej Bar- botove besede popolnoma resnične. — Resnici na ljubo bode pa povedano, da se kranjski ple- menitaši za svoje podložnike niso prav nič bolj brigali, kakor za svoje — mrtvo imetje. Da so vodili sem pa tje (navadno so se v resnih su- čajih zapirali v svoje gradove) podložnike svoje v boj proti Turkom, iz tega še nikakor ne sledi, da so za-nje skrbeli. Saj so s tem, da so dajali nekoliko podpore slovenskim kmetom, koristili v prvi vrsti sebi. Kako bi se pa mogli še na- dalje dobro gostiti, ako bi bili imetje svoje — tlačane izgubili!

Kar se pa tiče skrbi kranjskih plemenitašev za Slovence v mirnih časih, o tem niti govora ne more biti. Storili za nje niso niti toliko, ko- likor za svojo živino. Ta je dobila od njih vsaj jesti. Podložniki so morali delati za gospodarje svoje in še za-se. Duševne izobrazbe in mor- alne podpore niso nič dobili od plemenitašev in v čim večji temi so tavalji, tembolj se je ve- selilo „domoljubno“ plemstvo. Pač res, lepi vo- ditelji, lepi očetje so nam bili plemenitniki! Proti trditvam grofa Barbo-ta moramo odločno protestovati. Plemenitaši kranjski so Slovincem tujci in sovražniki bili in so, in mi nimamo ž njimi ničesar oprávití. Nemeč si je povsod jednak, in naj si že bode Kranjec, Štajarec, Rajhovec, aristokrat ali plebejec. Vedno je strupen so-

vražnik Slovanom. Proč torej od Nemcev, proč od smrtnih sovražnikov naših! Občujmo ž njimi kolikor je potreba, toda več ne! Slovani smo sami na-se navezani bili že od nekdaj in ako si sami ne bomo opomogli, pomagal nam nihče ne bo.

Odločno obsojamo in obžalujemo, da se dobi slovenski časopis, ki se še ozira na Nemce in ž njimi koketuje. Čemu se treba še pečati z nemškimi veleposestniki, ko je že sklenjena sprava? Pisarjenje „Slov. Naroda“ kaže le, da je stranki okoli njega sprava skrajno neljuba, in da jo še vedno nekaj veže na stare prijatelje, na — Nemce!

Politiški pregled.

Ministerski predsednik grof Thun je imel v nedeljo posvetovanje z voditelji raznih poli- tičnih strank glede predsedništva poslanske zbor- nice in glede tega, kako bi se razveljavil zakon Falkenhayn. Štajarski liberalni veleposestniki so začeli delati Thunu težave in niso zadovoljni, da je vstopil Bärnreither v ministerstvo, ker ni pričakovati ugodnega vpliva na splošni položaj. Vidi se, da jim kurijo za petami strah nemški nacionalci.

Gautscheve jezikovne naredbe so stopile včeraj v veljavo.

Parlamentarna komisija desnice je skli- cana k seji na dan 18. t. m. Zvrševalni odbor desnice ima pa sejo jutri, v kateri bode poročal Javorski o uspehih pogajanja grofa Thuna z le- vico.

Slovanski visokošolci na Dunaju so imeli shod, na katerem so protestovali proti temu, da rektor ni hotel vsprejeti njihovih v latinskem jeziku pisanih resolucij. Sklenili so tudi zahte- vati češko vseučilišče in tehniko v Brnu. Glede veljavnosti spriceval zagrebškega vseučilišča za dijake iz Istre in Dalmacije niso zaradi razpora mej Hrvati in Srbi nič načelnega sklenili, ampak so se izrekli, da naj vsak narod zase zastopa svoje posebne težnje. Tako ni prišlo do očitnega razpora med slovanskimi dijaki, kar bi bilo na- pravilo mej Nemci neizmerno radost.

Dr. Baernreither je v nedeljo imel v Pragi dogovore, ker ministerski predsednik baje želi, da bi jeden član nemške napredne stranke vstopil v ministerstvo kot nemški minister za Češko. Dobil je dr. Baernreither dovoljenje za vstop v ministerstvo od zvrševalnega odbora ustavovernih poslancev gosposke zbornice, dalje od nižjeavstrijskih in moravskih veleposestniških ustavovercev pod pogojem, da stranka ohrani popolno neodvisnost.

Dr. Engel o položaju. Načelnik češkega kluba dr. Engel je imel v Přibramu shod, na ka- terem je rekel, da se bodo držali Čehi proti Thunu, kakor svoj čas proti Gautschu, stoječ na strani desnice, a ne na strani vlade. Večina ne bode vladi načelno nasprotna, vender se bode držala rezervirana. Treba pa je, da grof Thun oslabi obstrukcijo. Kaizl bode kandidoval in potem bomo spoznali voljo volilcev.

Marčne slavnosti. V spomin na revolucijo, ki je buknila dne 13. marca 1848 l. na Dunaju, so bile zadnje nedelje slavnosti po raznih mestih. Na Dunaju je prišlo na centralno pokopališče, kjer leže pokopani oni, ki so padli o revoluciji l. 1848., nad 50.000 ljudij. Prišli so socijalni de- mokrati in anarhisti, nemški liberalci in nemški nacionalci z dijaki. Najprej so prišli liberalci pod vodstvom poslanca Pergelta in so položili vence na spomenik, za njimi pa druge stranke. V imenu društvenikov dunajskih svobodnih mi- šljakov je govoril Frauenberger in položil na obelisk venec z belimi trakovi. Naprednjake je vodil dr. Vogler, demokrate poslanec dr. Krona- wetter, ki je tudi imel govor in položil venec na grob kranjskega rojaka duhovnika dr. Fusterja, ki je dne 12. marca 1848. l. v cerkvi imel političen govor. Dijake je pripeljal poslanec Wolf, koji je imel tudi govor na groblju in napovedal vladi obstrukcijo in leto 1848. (!); dijaki so odložili brez števila lavorovih vencev. Zadnji so prišli soci- jalno demokrati delavci, ki so imeli govore v nemškem, češkem, poljskem in italijanskem je- ziku. Ko so se socijalni demokrati skupno vra-

sérčnost našiga vladárja je Nam bode podarila. Podájte Našim sasédam na Horváškim, Slavon- skim in Dalmatínskím brátovsko rôko, in spo- znajte jih za tiste, h ktérím se imáte poséбно obérniti, ž njimi zjedineni Vašo visóko namémbo doséči! Ne pozabite na vsé oživljájóčo vzajemnost z Vašmi bratmi króg Veltave, Vizle in Tatre, kér v zdájnih okólsnah, bode le ta zamóгла av- strijánski prestól obstójno zavárvti in vtérditi.

Na Dunaju 5. maliga travna 1848

Podpisanih je 37 poslancev iz Hrvatske, Slavonije, Dalmacije in Češke. Med njimi so: Dr. Ljudevit Gaj, Ambrož Vranizani, Ivan Ku- kuljevič, Pravoslav Trojan, dr. Ladislav Rieger in drugi veljaki.

(Oklic, kateri se je tiskal v c. kr. dvorni tiskarnici, je sestavil g. A. Globočnik.)

Slovensko vseučilišče v Ljubljani.

Protokol seje pravnikov zavolj noviga učeliša pravice.

V Ljubljani 25ga kozoperska 1848.

Pri zboru pričujoči so bili:

Dr. Blajvajs: Za učenika naj se dva gospoda imenujeta, dva pak za nju pomagata.

Družba slovenska bo pomagala, kar zamóre, zboru, ki bi bukal postav prestavljati imel.

Dr. Leman: Učenicama mora zbor do- morodcov v podporo biti.

Svetov. Kopini: Kteri bi pri volji bili učiti, naj povedó.

Dr. Hradecki: Mažgon naj uči obénje pravice civilne.

Dr. Ahačič: Prevzamem nekaj, ako dru- ziga za učenika ne bo.

Dr. Leman: Prevzamem kaj, ako v zboru pomoči najdem.

Dr. Han: Hočem nekaj učiti, ako družih nebo. Pripravni so tudi gospodje: Dr. Kerstein in dr. Hradecki in J. Bučar.

Dr. Blajvajs: Vsi ti gospodje naj se po pismu slov. društva gospodu vladarju oznanijo. (Enoglasno.)

Tisti. Zbor za prestavljanje postavnih bukev naj se ustanovi. Kteri v njemu delati hočejo, naj se glasé.

Glasijo se gospodje: Dragotin Dežman, Ant. Globočnik, Mat. Cigale, M. Ka- stelic, Hefern, Dr. Merk, Dr. Martinak, Dr. Burger, Dr. Wurzbach Jul., Sveto- vavec Schmalz, Svetovavec Kunšič, Svetovavec Kopini, Dr. Blajvajs, Em. Matevšek, Dr. Ovjač (je drugi dan pristopil)

Tisti. Povabijo naj se: Dr. Skedel Jož. in Jan., Dr. Hladnik, tájnik Rab in Nav- ratil. Skedelna in Hladnik tudi za učenika.

Dr. Blajvajs. Kraj za dela zbora naj bo v stanišu slov. družbe. Dan prvi zbora bode jutro ob šestih zvečer.

Dr. Bleiweis m. p.

(Izvirnik v ljublj. Rudolfinu.)

čali s pokopališča, je neki delavec razvil rudečo zastavo. Redar mu jo je vzel, a dva delavca sta jo redarju zopet iztrgala. Nekoliko oseb so zaprli, sicer se pa red ni kršil. Slavnosti so bile tudi v Gradcu, kjer je bilo mesto razsvetljeno, in se je okrasil spomenik cesarja Jožefa, v Lincu, Pragi in Budapešti. Povsod so prvo besedo imeli socialni demokrati in dijaki.

Dunajski antisemitje niso bili zadnje nedeljo nič zadovoljni, da se je praznovalo na centralnem pokopališču „marčno slavje“. „Deutsches Volksblatt“ se jezi, da so hotele razne stranke onih 113, ki so padli dne 13. marca l. 1848., porabiti v svoje strankarske politične namene. Pravi, da bi se pokojniki obrnili v grobu, ko bi vedeli, v kako nesramne in sebične namene jih hočejo zlorabljati razne politične klike izmed te čudne mešanice, ki se je zbirala na grobovih. Frauenberg je tip zagrizenega liberalizma in najhujši so vražnik svobode. Adler, Ingwer in drugi voditelji socialnih demokratov porabljajo vsako priložnost, da mobilizujejo delavske bataljone pod svojim židovskim vodstvom. Čudno gredo skupaj tudi Wolf z nemškonalnimi dijaki in dr. Kronawetter in rudeča internacionala. Mešali so se venci iz plavic in rudečih klinčkov, cvetke nemškega cesarja Viljema I. in znaki internacionalne požidovljene socialne demokracije R s čudna mešanica!

Poslanec Wolf se je bil v ponedeljek pripeljal v Gradec in je imel govor v Industrijski dvorani, ki je bila natlačeno polna. Povedal je, da se Nemci boje le Boga in da bodo grofu Thunu brezobzirno nasprotovali, dokler se bode le količkaj utesnjevala nemška svoboda. Kakšni bratci so bili skupaj zbrani, se vidi iz tega, da so nazadnje zapeli pesmi: „Wacht am Rhein“ in „Das Lied der Arbeit“. Druhal je šla potem na Glavni trg in je ondi še enkrat zapela svoje pangermanske pesmi. Zapri niso nobenega.

Industrija peša na Češkem. Včeraj se je začelo v praški trgovinski in obrtni zbornici posvetovanje, kaj bi bilo storiti, da se ustavi pešanje industrije na Češkem. Predsednik zbornice Vohanka je naznanil, da je vlada poslala k posvetovanju svoje zastopnike, katere je predstavljal. Sekcijski svetnik dr. pl. Rössler je obljubil vladno pomoč. Mej drugim je omenil tudi, da se znižajo na državnih železnicah vožnji tarife za umetna gnojila in da se nagovore tudi privatne železnice, naj tarife znižajo.

Ogerska bode slavila, kakor je sklenila poslanska zbornica, dne 11. aprila s slavnostno skupno sejo petdesetletnice ustave in odobrila udanostno adresno, ki se nato ob korporativni udeležbi obeh zbornic izroči vladarju. Dan 11. aprila se bode napravil za narodni praznik.

Rusija in Kitaj. Ruski poslanik Pavlov je protestiral proti temu, da bi se obravnave zaradi Port-Artura prenesle v Petrograd, in je zahteval, da naj se ta zadeva reši v Peking, a ni ničesar opravil. — Glavni admiral veliki knez Aleksej Aleksandrovič je naznanil ruski mornarici, da se pomnoži brodovje, da bode na isti višini, kakor je pri drugih narodih. Car je dostavil na predlog besede: „Bog blagoslovi in venčaj z uspehom veliko delo pomnoženja brodovja v blagor in slavo Rusiji“.

Salisbury je obolel in ne bode več vodil angleške vnanje politike. Njegove posle je začasno prevzel tajnik Balfour.

Španija stoji finančno jako slabo. Od 745 milijonov dohodkov je treba plačevati za dolgove na leto 532 milijonov. Zadnja vojska na Kubi je požrla 1500 milijonov in 100.000 ljudi.

Domače novice.

Osebnosti. Dež. odbor je imenoval dr. Tomaža Zarnika sekundarjem v ljubljanski dež. bolnici. — Sodni pristav g. Anton Laneve v Tolminu je imenovan sodnim tajnikom pri okrožnem sodišču v Gorici. — Sodnijski tajnik g. Hauffen je imenovan svetnikom deželnega sodišča in sodnijski adjunkt g. Fr. Kobler v Radovljici sodnijskim tajnikom v Ljubljani.

Prečastiti gospod knez in škof dr. Anton Jeglič se je povrnil z Dunaja v Sarajevo, nato

je šel za jeden mesec v Lakromo. O Veliki noči se začasno vrne v Sarajevo in potem pojde na Dunaj priseč cesarju.

Škofovske konference so se včeraj pričele na Dunaju v knezonadškofovski palači pod predsedstvom kardinala Schönborna. Navzoča sta tudi ljubljanski knezoškof dr. Missia in lavantinski knezoškof dr. Napotnik.

Občnski svet ljubljanski je ustanovil novo službo mestnega arhivarja. Govori se, da j za to službo določen č. g. kapelan Anton Aškerc.

Ljubljanski socialni demokrati so imeli v nedeljo popoldne v kazini shod v proslavo revolucije l. 1848. Shod je vladni zastopnik razpustil.

Za slovensko vseučilišče v Ljubljani so se izjavili tudi koroški Slovenci po svojih poslancih Einspielerju, Muriju in Grafenauerju.

Nesreča. Tržiški poštni upravnik pl. Andrioli je napravil dne 13. t. m. izlet v Podbrezje. Padel je nesrečno po stopnicah in si razbil črepinje, da je kmalu potem umrl.

Nekaj za stare neveste. Častni kanonik č. g. Jakob Stariha, ki je nedavno umrl v Črnomlju, je zapustil tudi glavnico, iz katere bode obresti — vsaj 50 gld. — dobila vsako leto najstarejša nevesta črnomeljske župnije.

Dve drobtini. Zadnji „Slovanski Svet“ piše: „V „Kat. Domu“ v Ljubljani prireja „Leonova družba“ ob sredah „prijateljske večere“, kjer se razpravljajo razna dnevna prašanja. Izdajala bo tudi brošurice o najraznejših stvareh političnega, gospodarskega, literarnega obsega, ter jih za par krajcarjev razpečavala med narod. „Katol. nar. stranki“ se mora priznati neumorna in vsestranska delavnost, zato pa tudi prospava. „Narodna“ ali napredna stranka pa le spi in torej tudi ne doseže nobenih pravih uspehov.“ — „Slov. Narod“ v svojem navdušenju za Zolo uže sega daleč čez meje poštenega poročevalca. O dunajskem shodu krščanskih žen pravi: „par tisoč spokorjenih grešnic, brumnih, v Luegerja zaljubljenih, predmestnih starih devic, nevednih župnijskih kuharic in dekel ter cela armada slavnoznanih hišnic se je zbrala na rotovžu, da slovesno protestujejo, ker je poslalo 500 odličnih dunajskih dam in gospic Zoli priznalno pismo“. Bolj podlega poročila nismo čitali niti v najstrupenšem dunajskem židovskem listu, nego je ta, v ljubljanski uredniški sobi skovani članek. Dasi sem velik nasprotnik klerikalcev, vendar mi se istotako gabi tako zasramovanje poštenega dunajskega ženstva, kakor povelečevanje „odličnih dam in gospic“, — ki so vse prek Židinj ter podpisale adresno vsled židovske agitacije in v židovske namene. — S takimi argumenti ne dokaže „Sl. N.“ nobenemu razumniku veljave svojega ljubljence Zole. — Sploh je v zadnjem času „Sl. N.“ zelo naklonjen židovstvu in jako neprijazen antisemitizmu; — in vendar moramo Slovenci biti tako iz socialno-gospodarskih, kakor iz narodnostnih vzrokov odločni antisemiti!“ x+y.

Ihanska šola se v spomin proslave cesarjeve petdesetletnice razširi v dvorazrednico.

V Idriji se snuje „Podporno društvo udov katoliške delavske družbe“.

„Graška tetka“ poroča v jutranji izdaji od torka 15. marca t. l. o delovanju podružnice „Südmarke“ v Ljubljani ter med drugim omenja, da prodajajo v prospeh nemčurstva „Südmarkine“ užigalice tudi trgovci Klauer, Kastner in Ječminek v Ljubljani. Slovenci, jih li sedaj poznate? Bil—El.

„Südmarki“ je dovolil štajarski deželni zbor podpore, čeprav društvo za njo niti ni prosilo. V proračun je dal to podporo kar deželni odbor. Tako se dela v deželi, kjer je tretjina slovenska!

Izpred protnega sodišča. Matevž Čuk iz Sp. Logatec je bil obtožen hudodelstva tatvine in poskušene umora. Bil je krivim spoznan in dobil je 10 let težke ječe, poostrene z jednim postom mesečno. — Alojzij Zalar z Iga, ki je ustrelil svojega brata, je bil obsojen k smrti na vislicah. — Jakob Repanšek iz Loke pri Mengšu je bil obsojen na štiri leta težke ječe z jednim postom mesečno in s trdim ležiščem na dan

3. februarja, ker je ta dan oropal Ivana Zabreda z Dobenega. — Obtoženi so bili dalje Fr. Doleneč, Ivan Maček in Jernej Rojec iz Sp. Logatec hudodelstva rop, a bili so oproščeni.

Furlanski poslanec Zanetti, ki je duhovnik in član italijanskega liberalnega kluba, je imel v Romansu volilski shod. Rekel je na shodu, da so bili trije italijanski duhovniki dolžni, ker mnenja o verskih stvareh ne morejo biti zapreka, da so se združili z drugimi italijanskimi poslanci v obrambo skupnih interesov. — Kdo ve, če bode novi goriški nadškof proti tem trem duhovnikom ohranil svoj nekdanji ljubljanski pogum?

Na tržaškega škofa je bil židovski list „Piccolo“ nahujskal nekaj svojih pristašev, med katerimi so baje tudi laški duhovniki, da so zahtevali od škofa, naj prepove slovenske duhovne vaje v cerkvi sv. Jakoba v Trstu. Škof Šterk se je res ustrašil te divje gonje in je naznanil župniku Hrovatinu, da so v cerkvi sv. Jakoba slovenske propovedi prepovedane. Ustrašil se je škof, ker ga je pital židovski list s — panslavistom. Okolica cerkve sv. Jakoba v Trstu je skoraj vsa slovenska, in vendar ta prepoved! Slovensko ljudstvo je ogorčeno nad strahopetnim župnikom Hrovatinom. Tržaška „Edinost“ je zaradi tega čudnega dogodka jako vznemirjena in piše: „Piccolo“ je nastavljal škofu na vrat nož — „narodne vesti“ tržaške! To treba umeti: ako ti škof ne bodeš eksekutor naše volje, ako se predržneš kedaj, da bi hotel storiti kaj, kar ne bi se strinjalo z voljo italijansko-židovske stranke, ako ti kedaj pride na misel, da si jedino ti odločilni činitelj v avtonomni cerkvi katoliški: tedaj se prične gonja vnovič! Škof tržaški bi moral žrtvovati svoje najzvesteje vernike, bi moral zanemariti dušne potrebe pobožnega ljudstva slovenskega, ako hoče imeti — mir! Ali bo to mir? Ne, ne bode miru! Pač je lahko odpravljati pisane odredbe le z jedno samo potezo, ali nikdar ne bode možno odpraviti slovenskega življa iz te pokrajine, nikdo ne more izbrisati prava našega do obstanka na tej zemlji, prava našega do molitve k svojemu Bogu v svojem jeziku. Take pravice si ne daje jemati nobeno ljudstvo, ker so mu taka prava zapisana v srca! In ako bi si dalo izbrisati, je pokazalo le, da ni hotelo živeti in da ni bilo vredno življenja! Mi pa hočemo živeti, ker vemo, da smo vredni življenja! In zahtevali bodemo svoja prava v uradu, v šoli in posebno v — cerkvi. Ono energijo, ki jo daje človeku in narodom zavest o svojem pravu, zahtevati hočemo in zahtevati ta svoja prava. A, ker vemo, da so srca naših nasprotnikov trda kakor kamen, ker vemo, da so neobčutna za vsako pravico, ker vemo, da nam ne privoščajo življenja, in ker vemo slednjič, da jih je najnovejša kapitulacija cerkvene oblasti le utrdila v obstojnosti in srditosti, potem ne more biti drugače, nego boj med nami in našimi nasprotniki. In vse to naj bi se dogajalo pro bono pacis! Kako bridka ironija! Ne, častita gospoda: danes so se razmere le poostrele! Mi nismo krivi na tem! Kdo nam more škodeti v greh, ako se upiramo onim, ki bi hoteli postaviti steno narodne mržnje med nas in — našega Boga, ki bi hoteli tudi v cerkvi katoliški — v hramu vere, ljubezni in pobratimstva — razobesiti Gesslerjev klobuk italijanskega fanatizma!? Mi nismo krivi, ako se nočemo klanjati temu klubuku. Slednjič bi vprašali prezvišenega vladiko: ali je tega treba bilo? Precedenčni slučaj iz njegovega lastnega pastirovanja mu pravi, da ni trebalo — da bi bilo nasprotno tisočkrat bolje. Ali se ne spominja, kakov vihar je bil v istem „Piccolu“ in med istimi nestrpneži, ko se je cerkev v Trstu pripravljala na veliko procesijo Matere božje! A takrat je ostal prevzvišeni neizprosen! Tisoče in tisoče ljudi je prihmelo na to procesijo, bila je to cerkvena slavnost, kakoršne ni videl Trst že dolgo dolgo. In posledica? Nasprotniki naše vere so se zvižali v svoji obnemoglosti in ugled vladike je narasel hipoma do nenadejane višine mej slovenskimi in laškimi verniki. V znamenju trdnosti in boja so bili takrat pogaženi nasprotniki miru: a sedaj se pada zopet v staro zmoto: v znamenju neumestne mehke in namišljene miru se osoklujejo oni, ki hočejo — boj!

Društva.

Javni shod obrtne zveze za Kranjsko v Kandiji pri Novem Mestu. (Izvirno poročilo.) Na obrtnem shodu, ki se je vršil v nedeljo 13. t. m. v Kandiji pri Novem Mestu v gostilni „pri Lipi“ so dolenski obrtniki z ogromno vdeležbo pokazali, da njihova napredujoča zavednost prav lahko jezi tiste „prijatelje obrtnikov“, katerim so bili lepaki „Obrtne zveze“ tako na poti, da so jih morali potrgati raz zidov. Kako je shod „Obrtne zveze“ razveselil novomeške obrtnike, pričal je že na kolodvoru iskreni pozdrav ljubljanskim gostom. Zborovalnica je bila natlačeno polna. Shod je s krepkimi besedami otvoril g. Šturm, ki je opomnil, da so zastopniki ljubljanskih obrtnikov radi tega priredili shod, da se obrtniki spoznajo in skupno organizujejo. O prvi točki „Ali je še mogoče rešiti mali obrtni stan?“ je kaj vspešno govoril g. Ivan Kregar. Slikal je najprvo, kako dobro so bili obrtniki organizovani in kako dobro se jim je godilo osobito v srednjem veku. Prišel je do zaključka, ko je navedel razna pomožna sredstva, da se sedaj še da pomagati malemu obrtnemu stanu. Najprej naj se obrtniki gospodarski organizujejo! Govornik je z veliko spretnostjo našteval razne točke v novi obrtni predlogi, katere so škodljive malemu obrtnemu stanu. Boljša bodočnost obrtnikov je samo v tesnem združenju. G. Šturm je naglašal, koliko je veliki kapital zakrivil, da gre obrtni stan rakovo pot. Celo država ne gleda veliko na male obrtnike, ker vsa svoja večja dela, kakor dela za vojaško opravilo t. d., oddaja velikim židovskim podjetnikom. Tudi ta govornik je pozivljaval navzočne na skupno delo. Gosp. podpredsednik Ign. Čamernik je oddal na to besedo g. Kuncu iz Novega Mesta, ki se je pritoževal, kaka krivica se godi osobito klobučarskemu obrtu, ter je sprožil več primernih nasvetov. K drugi točki dnevnega reda sta govorila gg. Šturm in Kregar, naglašajoč potrebo organizacije slovenskih obrtnikov. G. Kregar je predlagal naslednjo resolucijo: „Obrtniki iz Novega Mesta in okolice, zbrani na javnem shodu „Obrtne zveze za Kranjsko“ v Kandiji pri Novem Mestu sklenejo, da naj se čim preje vrši vseslovenski obrtni shod v Ljubljani, kjer naj se določi jasen obrtni program. Povabijo naj se vsi slovenski obrtniki iz sosedne Koroške, Štajarske in Primorja, osobito naj se povabijo Hrvatje iz Istre, da skupno, solidarno postopamo v korist malih obrtnikov. Resolucija je bila vsprejeta z vsklikom. Gosp. Fran Picel iz Novega mesta je izrekel željo, naj se ustanovi v Novem Mestu podružnica „Obrtne zveze“, da se tako tudi dolenski obrtniki prično organizovati. Takoj se je izvolil pripravljalni odbor, v katerega so bili iz-

voljeni naslednji gospodje: Karol Kunc, Ivan Appe, Fr. Picel, Lenart Blažič, Ant. Weis, Avg. Stössel in Miha Mramor. Ker je bil dnevni red končan, je g. Appe predlagal, naj se shod zaključi s slava-klici na papeža Leona XIII. in cesarja Franciška Jožefa, kar se je navdušeno storilo. Med zborovanjem je došel brzojavni pozdrav iz Metlike: „Srčno pozdravljamo Vaš trud za rešitev obrtnega stanu. Živijo obrtni shod! Pridite tudi v Belokrajino! — Metliški obrtniki.“ Tako se je vršil impozantni shod, ki je trajal skoraj 3 ure. Takoj po shodu podali so se skoro vsi obrtniki v znano gostilno „pri Štemburju“, kjer se je vršila prosta zabava. Bilo je več na pitnic — posebno omenjamo napitnice g. župana Štemburja, ki je napil obrtnemu stanu. Skoro pa so se morali odpeljati ljubljanski gostje, zatrjujoč, da se na prvem osnovnem občnem zboru novomeške podružnice „Obrtne zveze“ zopet vidimo.

Javno predavanje ima jutri ob 1/2. uri zvečer v „Slovenski krščanskosocijalni zvezi“ g. Jožef Gostinčar o organizmu in organizaciji.

„Slovensko pevsko društvo“ v Trstu priredi dne 20. t. m. v gledališču „Armonia“ imeniten koncert. Pele se bodo pesni naših najboljših skladateljev. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 1 krono v parter in 20 kr. na galerijo. Med pevkimi točkami bode sviral orkester vojaške godbe.

„Gospodarska zveza“ bode imela ustanovni občni zbor jutri popoldne ob 4. uri v dvorani „Katoliškega Doma“ v Ljubljani.

„Zveza kranjskih posojilnic“ ima jutri popoldne ob 1/2.3. uri svoj redni občni zbor.

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici je imela v kratki dobi svojega poslovanja 211.933 gl. 89 kr. prometa. To je vesel vspeh, ki krona žilavo delavnost!

Književnost.

„Slovenske knjižnice“ je izšel nov zvezek, ki obsega v snopičih 69—72 jako zanimive potopisne črtice po Rusiji. G. Ljudevit Stiasny, učitelj v Radovljici, je bil šel s kolesom ogledat si Rusijo in sad njegovega potovanja bode lepa knjiga z naslovom „V Petrograd“. Drugi del te knjige bode izdal marljivi g. Gabršček dne 15. aprila v dvojnem snopiču „Slov. knjižnice“.

„Gozdovnik“. Povest iz ameriškega življenja Poleg K. Maya III. izdaje poslovenil H. Majar. Založil in prodaja Anton Turk, knjigovezec v Ljubljani. Cena prvemu zvezku 1 krono. Mayeve povesti so silno lepo pisane, da se krščanski Nemci kar trgajo za nje. Slovenski prevod nam v jezikovnem oziru ne ugaja, vendar smo prepričani, da bodo tudi Slovenci z veseljem segli po tej mični knjigi, katero toplo priporočamo.

„Nada“. V letošnji šesti številki z dne 15. marca je prinesel sarajevski list „Nada“ jako krasne slike naše domače umetnice Ivane Kobilce. Kot prilogi lista sta dve njeni veliki sliki: prva predstavlja vrhbosenskega škofa dr. Josipa Stadlerja in druga ima podpis: kita cvetja. Med tekstom je pa še 10 drugih Kobilcinih slik, izmed katerih so zanimivi posebno tipi Slovencev, in na koncu je podoba umetnice, katero je naslikal Arndt. Dobro bi bilo, ko bi „Dom in Svet“ nekoliko seznanil Slovence s temi vrhlimi proizvodi naše rojakinje.

Razne stvari.

Rusko-kitajski list. Ustanovilo se je posebno društvo, ki ima glavnice 150.000 rubljev, da bode izdajalo v Vladivostoku list za trgovske namene v ruskem in kitajskem jeziku. Trdi se, da se bode list dobro spečeval v Mandžuriji in v vsem Kitaju.

Občinske volitve na Reki bodo 8. aprila Avtonomaši bodo skoro gotovo dobili zopet večino.

Hrvatski in srbski slikarji bodo odlično zastopani na svetovni razstavi v Parizu.

V Nemčiji je 1897. l. izhajalo 3477 političnih listov.

Orkan je 5. marca na Havani podrl vojašnico in bolnišnico v Batabeni. 30 vojakov je bilo ranjenih, 9 ubitih.

Železnica skozi Kavkaz. Ruska vlada namerava zgraditi železnico Buka-Petrovsk. Ker pa je med tema krajema veliko gorovje Kavkaz, treba bode prevotliti isto gorovje. Tunnel bode meril 2 3/4 milj.

S prežalostnim srcem naznanjava vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da so najina iskrenoljubljena tašča in stara mati

Helena Mertel roj. Rozman

v soboto, dne 12. t. m., okolu 11. ure zvečer v 87. letu svoje starosti, prevideni s svetotajstvi za umirajoče, pobožno in udano v Gospodu zaspali. Pogreb predrage ranjce je bil v ponedeljek 14. t. m. ob 1/2.4. uri popoldne.

Nepozabno ranjco priporočava v pobožno molitev in blag spomin. Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

V Ljubljani, dne 16. marca 1898.

Maks Brus, Ivan Štef, zet. unuk.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 61.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najpreprostejših do najfinejših ružave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štetilnike ter jamči za vse svoje izdelke jedno leto.

— Cene nizke. — 8 (52-5)

Otvoritev fotografskega ateliera.

Slavnemu občinstvu iz Ljubljane in dežele podpisani najudaneje naznanja, da bode v nedeljo dne 13. t. m. otvoril v Wolfovi ulici št. 6.

fotografski ateliera „Adele“.

Novi fotografski zavod otvoril bodem kot filijalko svojega zavoda v Kolodvorskih ulicah, ki bode tudi naprej točno in redno posloval.

Z otvoritvijo filijalke nameravam ugoditi udobnosti slavnega občinstva ter se naadam, da bode tudi temu mojemu novemu podjetju naklonilo svojo blagohotnost.

Za poslovanje v filijalki sem preskrbel **najsposobnejših močij**, ki bodo mogle tudi ob moji nenavzočnosti vsem zahtevam odlično zadoščati.

Atelier je elegantno opremljen z vsemi potrebnimi prostori. Na razpolago imam med drugim fino urejeno **sobo za toaleta** in **dve čakalnici**. Sploh sem se z upeljavo **najnovjših izumov** potrudil, da bode moja filijalka vspešno in v splošno zadovoljnost delovala na polju fotografske umetnosti.

Priporočujoč se slavnemu občinstvu beležim 29 (2-2)

najodličnejšim spoštovanjem

Davorin Rovšek,

fotograf v Ljubljani.

Kolodvorske ulice št. 34.
Telefon št. 77.

Wolfove ulice št. 6.
Telefon št. 78.

VIZITNICE

priporoča

J. Blasnikova tiskarna

v Ljubljani.

ERNST SPEIL,

mehanik,

Ljubljana, Turjaški trg št. 1.

(„Katoliški Dom.“)

Zaloga šivalnih strojev in bicikljev po najnižjih cenah iz različnih tovarn.

Najnovjši izumi.

Vsa v to stroko spadajoča dela se točno in solidno in po najnižjih cenah izvršujejo.

Za mnogobrojna naročila se udano priporoča

Ernst Speil,

mehanik.

28 (24-1)